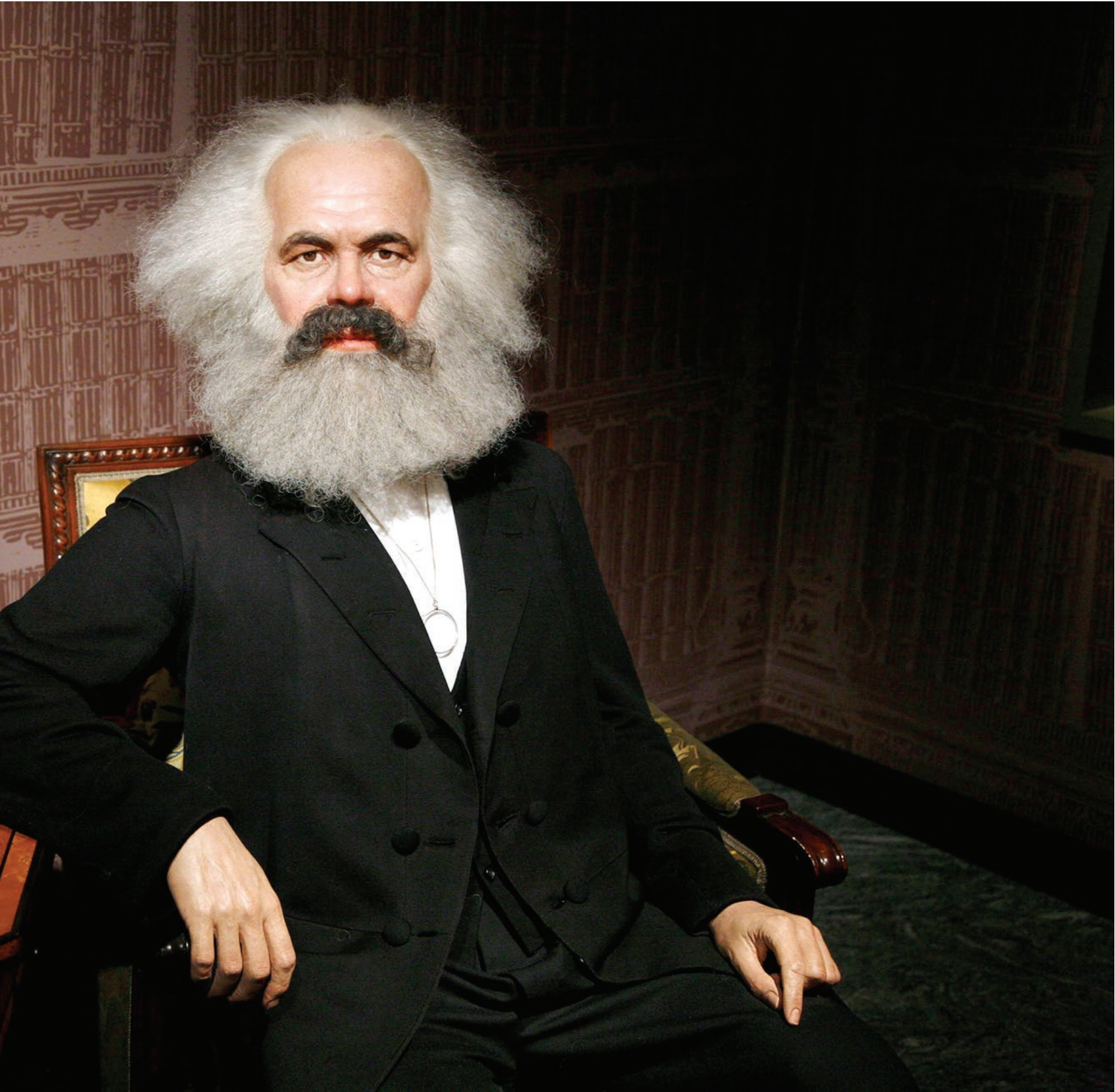

HUGLEIÐING

Hóast teir kanska hövdu sæst í Berlin sum yngri studentar, halda søgumenn kortini, at tann fyrsti reelli fundurin millum Engels og Marx er tað heystið. Teir debatteraðu leingi, og tá ið teir seinni hittust aftur í Paris, gjørdust teir samstarvandi lagsmenn fyrri lívið!

Marx fekk tann beskedna Engels til at skriva fleiri analytiskar greinir um, hvussu korini vóru hjá arbeiðsfólki í Englandi, har børn vórðu noydd til at arbeiða á fabrikkum og í kola-minum, so tey finga varandi kroppsligan skaða.

Hesar bersøgnu greinir finga tann preusiska censurin til at krevja innlit í alt tilfar, sum skuldi í blaðið!

Tey journalistisku vilkorini á RZ blivu verri og strævnari, so tað endaði við, at tann hektiskt skrivandi Marx bleiv frákoyrdur sum

stjóri, og seinni bleiv blaðið forboðið og mátti heilt steðga um várið 1843.

Hjúnarband og útleigd

Men alt var jú ikki politikkur. - Marx fekk nú ein tiltrongdan skáa til sítt privatlív, so hann og Jenny, sum hövdu verið trúlovað í meira enn átta ár, avgjördu, at tey vildu giftast sama summarið; hóast báðar familjurnar vóru ógvuliga harðliga ímóti sambandinum.

Tann sekulariseraði ella beinleiðis ateistiski Marx rættaði seg skikkiliga eftir Jenny, so tey hildu brúðleyp í Pauluskirkjuni í Bad Kreuznach tann 19. juni 1843.

Tey finga sjeið børn, men vórðu sera hart rakt, tí bara trý av børnunum náddu at blíva vaksin.

Marx fekk nú aftur stundir til sítt filosofiska og sociologiska analysu-arbeiði, men tað

politiska klimaið í Týsklandi var honum ikki til vildar, so hvørja ferð hann skrivaði eina grein, vóru politi og censurur eftir honum.

Hjúnini valdu tí at flyta til Paris sama heystið, har ørgryn timer av týskum, eingilskum, italienskum og polskum revolutionerum fólki hövdu fingið politiskt asyl.

Í Paris royndi Marx at fáa samband við franskar socialistar, anarkistar og utopistar, men samstarvið lukkaðist illa, tí Marx hevði fingið umdømi sum radikalur ateistur. Hann hevði bæði í týskum og fronskum ritum herjað á øll tey teologisku dogmini og karakteriserað allar religionir sum uggandi "opium fyrri fólkið".

Hetta hóvaði slett ikki teimum fronsku revolutionerum, sum flestallir vóru meira og minni trúgvandi katolikkar.

Men Marx fastheld, at religionskritikkur var tann absolutta treytin fyrri rationelt analytiskum samfelagskritikki.

Hann lanceraði tað materialistisku søguteoriina, sum forkláar alla søgugongd við klassa(stættar)-mótsetningum.

Hann postulerar, at kapitalisman skapar "verfremdung" (fremmandgerils) hjá arbeiðstakaranum, tí hann ikki hevur ávirkan á hvat hann tilvirkar, og hvussu hann framleiðir eina vøru.

Tey bondsku framleiðsluviðurskiptini undir kapitalismuni býtir fólkið upp í klassar við fundamentalt ymiskum áhugamálum. Eigari og ognarleysur kunnu ikki draga eina línu.

Marx brúkar nærmast tankarnar hjá Hegel øvugt! Hann postulerar, at tað er

ikki nøkur verðinsfornuft, sum treytar og skapar mótsetningar millum fólki. Tað eru arbeiðs-vilkorini undir kapitalismuni og figgjarligir mótsetningar, sum skapa tann andaliga framburðin. Tað er ikki hugaheimur hjá fólki, sum avger teirra samfelags-støðu ella figgjarligu kor. Tað er tann figgjarliga støðan, sum avger og treytar teirra hugaheim.

Hann vrakar eftirhondini tær dialektisku og idealistisku konklusiónirnar hjá Hegel og tey materialistisku sjónarmiðini hjá Feuerbach, sum annars hövdu verið inspiratión og fyrmyndir hjá honum.

Hann kallar kortini sítt system fyrri "dialektiska materialismu", har hann sigur, at søgan primert er eitt stættarstríð, har proletararnir í arbeiðaraklassanum eru so kúgaðir, at teir helst

noyðast at taka valdið við revolution(kollvelting). - "Dialektisk materialisma" ljóðar jú eisini sum ein filosofiskur hybridur millum Hegel og Feuerbach.

Marx vil hava eitt uppgerð millum ognarfólk og ognarleys (proletarar). Hann heldur, at tann fjøtraða fjøldin av proletarum bara kann frigerast gjøgnum eitt hvast stættarstríð (klassakamp)!

Í Paris verður hann meira og meira bersøgin revolutionerur og heldur ikki, at eitt borgarligt demokrati er nóg mikið fyrri arbeiðarafjöldina. Hann kallar seg nú "kommunist", sum skal symbolisera eina felagsogn í tí komandi stættarleysa samfelagnum.

Hann blivur sociologiskur og økonomiskur samfelagskritikari og kallar seg fyrri "politiskan økonom".

Hann filist á filosoffar og postulerar, at higartil hava teir bara roynt at fortolka, forklára og analysera verðina, men tað, sum umræður, er at broyta hana!

Paris og Bruxelles

Tann 28. august 1844 hittast Marx og Engels aftur í Paris á Café de la Régence.

Hesin søguligi fundur fekk avgerandi týdning fyrri báðar, - tann sociala kemiin millum teir var sjáldsama góð; teir hugaðu analogt og hövdu somu lívsstevnu, so teir blivu frá tí degi vinir og lagsmenn fyrri lívstíð!

Teir vildu frígera arbeiðarafjöldina frá socialari kúging, útpíning og allari armóð.

Á hesum fundi flýggjaði Engels Karli handritið til eitt monumentalt bókaverk um ta socialu eingilsku neyðina, sum tann barbariska industrialiseringin hevði skapt.

Tað var "Die Lage der arbeitenden Klasse in England", sum Engels hevði skrivað eftir drúgvur og minutiðsar kanningar í Manchester.

Marx fór nú at skriva í tí viðgítta týska útiseta-bladnum "Vorwärts", sum kom út í Paris, men bleiv lisið í nógvum londum og tá í tíðini var roknað fyrri tað besta og djarvasta socialistiska blaðið í øllum Europa. Útgevandi var ein loyndarfylking av týskum emigrantum, sum kallaði seg "Bund der Gerechten". Blaðið herjaði serliga á Preussen og tað autoritativa valdið har. Men Marx fanst eisini nógv at fronskum socialismum og anarkistum, sum t.d. Joseph Proudhon, sum Marx helt vera naivan utopist, hóast teir upprunaligu vóru vinmenn!

Vorwärts forargaði og